

УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ В ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЮРІЯ РУФА

Вікторія Беш, Катерина Корнелюк,

здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність 014.01 Середня освіта

(Українська мова і література),

член Наукової академії україністики, зарубіжної філології
та соціальних комунікацій,

Тернопільський національний педагогічний університету
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник –

керівник Наукової академії україністики, зарубіжної філології
та соціальних комунікацій, кандидат філологічних наук,

доцент кафедри журналістики

Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Олеся Мединська

Українська поезія в контексті політичних та історичних подій завжди втілювала в собі історіософські, культурологічні, соціальні інтенції суспільства. Це своєрідний інструмент для вираження рефлексій, філософських роздумів, поглядів тощо. Поезія стала не лише віддзеркаленням української ментальності, а й каталізатором для осмислення ролі національних цінностей в бутті народу. Багато українських письменників висвітлювали проблему національної свободи у канві своїх творів. Однак найбільше це вдається митцям, які особисто пережили трагічні події, пов'язані з боротьбою за незалежність своєї держави. Дуже цінним для нас є досвід українських письменників-військових. Такою постаттю є уродженець міста Бережани Юрій Руф (*Руф – літературний псевдонім, Дадак – справжнє прізвище*). Його літературний доробок, хоч і не широко досліджений, однак зацікавлює все більше коло науковців. Деякі аспекти його творчості вивчали А. І. Топорович, В. В. Карнаух, І. О. Ворончук, І.О.Небеленчук.

Мета розвідки – проаналізувати способи втілення української національної ідеї в поетичному дискурсі Юрія Руфа.

Джерельною базою дослідження є поезії автора «Гідність для тих, хто гідний», «Ангел смерті. Крути», «Поки всі сплять», «В той день, коли...».

У творах Юрія Руфа звучать патріотичні мотиви, які підкреслюють любов до рідної землі, народу, мови та культури. Поет апелює до історичних подій, які вплинули на формування національної свідомості, висвітлюючи їх суспільне значення. У поетичному дискурсі автора актуалізується ідея національно-визвольної боротьби за самостійність України. Загалом у літературній спадщині письменника і за сумісництвом військовослужбовця Юрія Руфа є чимало поетичних збірок, які артикулюють національну ідею. Одними з таких є «Час Революції» (2014 р.), «На зламі епох» (2015 р.), «Вектор протидії. На зламі епох» (2018 р.), «Ваніль чи сталь?!» (2021 р.). На жаль, читачі більше не зможуть насолоджуватися новими творами цього письменника, адже з перших днів повномасштабного вторгнення РФ в Україну він став добровольцем у лавах ЗСУ і віддав своє життя за вільне майбутнє держави.

У поетичному дискурсі Юрія Руфа актуалізується питання української національної ідеї. Поезія «Ангел Смерті. Крути» є відображенням складного і драматичного періоду в історії України, зокрема подій, пов'язаних зі захистом Донецького аеропорту станом на 242 день. Твір пронизаний національною ідеєю та патріотичним духом, які виявляються через образи і символи, що відтворюють боротьбу й жертвність українського народу.

Ангел Смерті виступає як символ війни та загибелі, який несе важкий тягар на своїх крилах у вигляді загиблих бійців, яких прозвали кіборгами. Цей образ підкреслює безмежну незламність тих, хто віддає життя за свою країну. Також у поезії присутній образ ангелів, які ридають, спостерігаючи за бойовими діями. Це символізує жалість та смуток небесних сил перед трагедією війни та людськими втратами. Загальна атмосфера трагізму та військової боротьби, описана у творі, підсилює відчуття національної єдності та солідарності народу.

«Гідність для тих, хто гідний» – поезія, написана на основі подій під час Революції гідності. Власне, у цьому творі автор апе-

лює до ідеї національної гідності, волі як важливих цінностей, які є необхідними для кожної особистості. Він підкреслює, що ці якості виявляються тільки у тих, хто справді володіє ними. Таким чином, поезія висвітлює важливість внутрішньої сили та моральної чистоти. Національна ідея тут виявлена через ідеал гідності, волі та мужності, які вважаються важливими атрибутами національної ідентичності та культурного самовизначення. Автор підкреслює, що кожному належить отримати свою «долю чесноти» відповідно до його заслуг та потреб.

Перша строфа описує драматичні події: горіння шин, ріки крові та біль безлічі родин, що свідчать про жертвовність та відданість українського народу в боротьбі за свої права та гідність. Друга строфа підкреслює те, що історія твориться не тільки на сторінках книг, але й у реальних подіях, у боротьбі народу за своє майбутнє. Образи повстання в Києві та хвиля народного гніву підкреслюють важливість масової підтримки національних ідеалів. Заклучна строфа підкреслює, що історія пишеться кров'ю тих, хто розуміє значення слова «Батьківщина», що вказує на глибоке патріотичне почуття та відданість своїй країні. Тому можна зробити висновок, що цей вірш висвітлює національну ідею через важливість боротьби за свободу, гідність та незалежність України.

Поезія «Поки всі сплять» відображає загальнолюдські відчуття та емоції, тому національна ідея виявляється в контексті загальної культурної та історичної спадщини. Хоча безпосередньої згадки про конкретні історичні події тут немає, однак твір викликає в читачів почуття прив'язаності до свого народу, його культурних та історичних коренів. Таким чином національна ідея у вірші Юрія Руфа «Поки всі сплять» прихована, але знаходить відголос у свідомості читача.

Поезія «В той день, коли...» про останні моменти життя, коли приходять усвідомлення неминучості смерті. Автор розмірковує про те, які почуття переполюють людину у ці моменти, і як вона сприймає власне відходження з життя. Національна ідея виражена через внутрішній світ поета, який, незважаючи на близькість смерті, все ще має надію на зворотний зв'язок із рідними та чужими, на визнання свого життя та його цінності. Образи остан-

ніх митей життя, які використовує Юрій Руф, створюють атмосферу меланхолії та спокою, що сприймається як спроба зберегти сенс існування навіть у найважчі моменти.

Поезія «В той день, коли...» виражає національну ідею через глибокі роздуми над буттям, смертю, здатністю розуміти та визнавати внутрішню цінність кожного життя.

Отже, авторський світ Юрія Руфа став віддзеркаленням внутрішніх переживань та моральних цінностей українського народу, його боротьби за гідність та свободу. Кожна з поезій відтворює атмосферу сучасних подій, спонукаючи читача до глибокого розуміння значення патріотизму та національної єдності. Начала форми

Список використаної літератури

1. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю.І.Коваліва, В.І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007. С. 196.
2. Руф Ю. Вектор протидії. На зламі епох. Київ: «Залізний тато», 2022. 240с.
3. Руф Ю. Час Революції. Київ: «Залізний тато», 2022. 112 с.